

Bruxelles, 23.9.2019
COM(2019) 615 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

Rezultatele evaluării intermediare a programului ISA²

{SWD(2019) 1615 final}

Cuprins

1. Introducere.....	2
2. Context	2
3. Înțelegerea comună a interoperabilității	3
4. Metodologie	4
5. Aspecte evaluate și întrebări	5
6. Constatări	5
6.1. Relevanță	5
6.2. Eficacitate	6
6.3. Eficiență	7
6.4. Coerență	7
6.5. Valoare adăugată europeană	7
6.6. Utilitate.....	8
6.7. Durabilitate.....	8
7. Recomandări	8
7.1. Acțiuni de sensibilizare dincolo de administrațiile naționale.....	8
7.2. De la soluțiile centrate pe utilizatori la cele orientate către utilizatori.....	9
7.3. Pregătirea terenului pentru o durabilitate sporită.....	9
8. Etapele următoare.....	10

1. INTRODUCERE

Astfel cum prevede Decizia privind ISA^{2 1}, la 1 ianuarie 2016 a fost lansat programul pe cinci ani privind soluțiile de interoperabilitate și cadrele comune pentru administrațiile publice europene, întreprinderi și cetățeni (programul ISA²) în continuarea programului ISA².

Prezentul raport prezintă constatările și recomandările evaluării interimare a programului ISA^{2 3}. În conformitate cu articolul 13 alineatul (3) din Decizia privind ISA², Comisia este obligată să efectueze această evaluare și să comunice rezultatele Parlamentului European și Consiliului până la 30 septembrie 2019.

Comisia a efectuat evaluarea cu ajutorul unei echipe de experți independenți de la o companie de consultanță⁴. Procesul de evaluare a fost supravegheat de un grup de coordonare interservicii⁵.

2. CONTEXT

Obiectivul fundamental al programului ISA² este de a promova modernizarea bazată pe tehnologia informației și comunicațiilor (TIC) a sectorului public din Europa și de a facilita abordarea nevoilor întreprinderilor și ale cetățenilor, prin îmbunătățirea interoperabilității administrațiilor publice europene.

Mai precis, programul își propune să realizeze următoarele obiective:

- Facilitarea unei interacțiuni electronice transfrontaliere sau transsectoriale eficiente și eficace între administrațiile publice europene, întreprinderi și cetățeni.
- Contribuția la dezvoltarea unei administrații electronice mai eficace, simplificate și accesibile utilizatorilor la nivel de administrație națională, regională și locală.
- Promovarea unei abordări globale a interoperabilității în UE, prin identificarea, crearea și exploatarea soluțiilor de interoperabilitate și facilitarea reutilizării acestora de către administrațiile publice europene. Astfel, se va sprijini punerea în aplicare a diverselor politici și activități ale UE.

Pentru a atinge aceste obiective⁶, programul valorifică realizările predecesorului său, programul ISA⁷. De asemenea, acesta pune accentul pe integrarea armonioasă în

¹ Decizia (UE) 2015/2240 a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2015 de instituire a unui program privind soluțiile de interoperabilitate și cadrele comune pentru administrațiile publice europene, întreprinderi și cetățeni (programul ISA²) ca mijloc de modernizare a sectorului public, JO L 318, 4.12.2015, p. 1.

² Decizia nr. 922/2009/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 septembrie 2009 privind soluțiile de interoperabilitate pentru administrațiile publice europene (ISA), JO L 260, 3.10.2009, p. 20.

³ Detaliile procesului de evaluare și rezultatele, împreună cu elementele justificative, sunt disponibile în documentul de lucru al serviciilor Comisiei: SWD(2019) 1615 final.

⁴ Studiul de evaluare al experților independenți este disponibil la adresa: <https://data.europa.eu/doi/10.2799/13397>

⁵ Membrii grupului au fost DG CNECT, DG DIGIT, DG EMPL, DG FISMA, DG GROW, OP, SG, DG TAXUD și JRC.

⁶ Articolul 1 alineatul (1) din Decizia privind ISA² (a se vedea nota de subsol **Error! Bookmark not defined.**).

⁷ Articolul 1 alineatul (3) din Decizia privind ISA² (a se vedea nota de subsol **Error! Bookmark not defined.**).

cadrul mai amplu de politici legat de digitalizarea administrațiilor publice din UE. În acest sens, programul ISA² constituie principalul instrument de sprijinire a punerii în aplicare a Cadrului european de interoperabilitate (EIF)⁸, care a fost actualizat și extins conform planificării din Comunicarea intitulată „O strategie privind piața unică digitală pentru Europa”⁹. Printre alte inițiative în materie de politici la care contribuie ISA² se numără Planul de acțiune privind guvernarea electronică 2016-2020¹⁰, Declarația de la Tallinn din 2017 privind guvernarea electronică¹¹ și Regulamentul privind portalul digital unic¹².

Concret, programul ISA² se desfășoară în perioada 1 ianuarie 2016-31 decembrie 2020, beneficiind de un buget total de 130,9 milioane EUR. Prin acesta se finanțează acțiuni definite anual în programul anual de lucru deschis. Gestionarea programului favorizează, de asemenea, sinergiile cu alte programe ale UE, cum ar fi Mecanismul pentru interconectarea Europei (MIE)¹³ sau Programul de sprijin pentru reforme structurale (PSRS)¹⁴.

Principalele părți interesate ale programului sunt administrațiile publice europene de la toate nivelurile: UE, național, regional și local. Programul afectează însă un grup mult mai larg de părți interesate, inclusiv întreprinderile și cetățenii UE. ISA² este deschis statelor membre ale UE, altor țări din Spațiul Economic European și țărilor candidate. Pe lângă cele 28 de state membre ale UE, alte trei țări participă la program: Islanda, Norvegia (din 2016) și Muntenegru (din 2018). De asemenea, programul încurajează cooperarea cu alte țări din afara UE și cu organizații și organisme internaționale.

3. ÎNȚELEGEREA COMUNĂ A INTEROPERABILITĂȚII

În conformitate cu articolul 1 alineatul (2) din Decizia privind ISA², „[p]rogramul ISA² asigură o înțelegere comună a interoperabilității prin intermediul EIF și al punerii sale în aplicare în administrațiile statelor membre. Comisia, prin intermediul programului ISA², monitorizează punerea în aplicare a EIF.”

⁸ Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, Cadrul european de interoperabilitate – Strategie de implementare, Bruxelles, 23.3.2017, COM(2017) 134 final.

⁹ Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, O strategie privind piața unică digitală pentru Europa, Bruxelles, 6.5.2015, COM(2015) 192 final.

¹⁰ Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, Planul de acțiune al UE privind guvernarea electronică 2016-2020 – Accelerarea transformării digitale a guvernării, COM(2016) 179 final.

¹¹ Declarația de la Tallinn privind guvernarea electronică, semnată la reuniunea ministerială desfășurată la 6 octombrie 2017 în cadrul președinției estone a Consiliului UE.

¹² Regulamentul (UE) 2018/1724 al Parlamentului European și al Consiliului din 2 octombrie 2018 privind înființarea unui portal digital unic (*gateway*) pentru a oferi acces la informații, la proceduri și la servicii de asistență și de soluționare a problemelor și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1024/2012, JO L 295, 21.11.2018, p. 1-38.

¹³ Regulamentul (UE) nr. 1316/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2013 de instituire a Mecanismului pentru Interconectarea Europei, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 913/2010 și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 680/2007 și (CE) nr. 67/2010, JO L 384, 20.12.2013, p. 129-171.

¹⁴ Regulamentul (UE) 2018/1671 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 octombrie 2018 de modificare a Regulamentului (UE) 2017/825 pentru a majora pachetul financiar aferent Programului de sprijin pentru reforme structurale și pentru a adapta obiectivul general al acestuia, JO L 284, 12.11.2018, p. 3-5.

În acest sens, programul ISA² dezvoltă un cadru integrat pentru monitorizarea, evaluarea și raportarea progreselor înregistrate în punerea în aplicare a EIF¹⁵ atât de statele membre, cât și de Comisie. Conceperea și punerea în aplicare a acestui cadru de monitorizare se realizează în limitele acțiunii Observatorului cadrelor naționale de interoperabilitate (NIFO), finanțat prin programul ISA².

Rezultatele punerii în aplicare a EIF în toată Uniunea Europeană vor fi prezentate anual printr-un tablou de bord online, pentru a putea contribui mai eficient la procesul de elaborare a politicilor și pentru a comunica cu un public mai larg într-un mod mai axat pe elementele vizuale și mai intuitiv¹⁶. În practică, tabloul de bord își propune să îmbunătățească comunicarea și consolidarea capacităților pentru a ajuta statele membre să-și cunoască mai bine situația curentă în ceea ce privește punerea în aplicare a EIF și să se conformeze mai ușor recomandărilor EIF.

Pentru îndeplinirea acestor obiective, va fi pus la dispoziția statelor membre un set de instrumente pentru a oferi orientări practice privind punerea în aplicare a EIF sub formă de soluții și de bune practici.

Cadrul de monitorizare a punerii în aplicare a EIF are rolul de a furniza dovezi pentru viitoarea evaluare a EIF, care urma inițial să aibă loc până la sfârșitul anului 2019¹⁷. Totuși, pentru a acorda statelor membre un interval de timp realist pentru a-și adapta politicile naționale privind guvernarea electronică, serviciile digitale și interoperabilitatea la EIF și având în vedere că sfera de aplicare mai largă a noului EIF necesită o coordonare internă și externă suplimentară pentru a finaliza un cadru de monitorizare integrat și general acceptat, se dovedește necesară amânarea evaluării EIF până în 2021. Într-adevăr, acești factori au avut ca rezultat demararea procesului de colectare a datelor abia în 2019, astfel că nu există date în baza cărora să se evalueze punerea în aplicare a EIF în același an.

În plus, prin derularea evaluării EIF imediat după evaluarea finală a programului ISA² din 2021 se pot crea mai multe sinergii, deoarece programul este principalul instrument care sprijină punerea în aplicare a EIF.

4. METODOLOGIE

Evaluarea intermediară a programului ISA² s-a bazat pe date cantitative și calitative colectate prin diverse metode, cum ar fi cercetarea documentară, consultarea publică, sondaje online cu obiective specifice, interviuri aprofundate și un atelier de lansare. Activitățile de consultare au permis o acoperire amplă a diferitelor părți interesate ale programului ISA², de la reprezentanți ai statelor membre și ai departamentelor Comisiei până la cetățeni și organizații de standardizare.

Pentru a orienta mai bine colectarea datelor, a fost selectat un eșantion de 20 de acțiuni dintre cele 53 – grupate în 9 pachete – finanțate prin programul ISA² până în 2018. La baza acestei eșantionări au stat patru criterii predefinite, pentru a se asigura faptul că acțiunile selectate sunt în mare parte reprezentative pentru program.

¹⁵ Acest mecanism de monitorizare vizează, de asemenea, punerea în aplicare a Planului de acțiune privind interoperabilitatea prezentat în anexa I la Comunicarea privind EIF menționată în nota de subsol **Error!**

Bookmark not defined..

¹⁶ Tabloul de bord va fi disponibil în cadrul colecției „NIFO” pe platforma Joinup în 2020.

¹⁷ A se vedea secțiunea 6 din Comunicarea privind EIF menționată în nota de subsol **Error! Bookmark not defined..**

În plus, colectarea datelor în ansamblu a fost completată de o evaluare a programului, realizată de patru experți tehnici în materie de interoperabilitate.

5. ASPECTE EVALUATE ȘI ÎNTREBĂRI

Evaluarea s-a axat pe următoarele șapte criterii principale¹⁸:

- **Relevanță** – în ce măsură obiectivele programului ISA² sunt încă oportune în raport cu nevoile și problemele în continuă evoluție atât la nivel național, cât și la nivelul UE?
- **Eficacitate** – în ce măsură au reușit rezultatele programului ISA² să îndeplinească obiectivele programului? Există aspecte care sunt mai mult sau mai puțin eficiente decât altele și, dacă da, ce lecții pot fi învățate din aceasta?
- **Eficiență** – în ce măsură a fost programul eficient din punctul de vedere al costurilor? Ce aspecte ale programului sunt cele mai eficiente sau cele mai ineficiente, în special în ceea ce privește resursele mobilizate? Care este randamentul programului în raport cu munca și bugetul planificate?
- **Coerență** – în ce măsură acțiunile ISA² fac parte dintr-o abordare „globală” în cadrul programului (coerență internă)? În ce măsură este programul ISA² în concordanță cu alte intervenții ale UE care au obiective similare și cu inițiative globale în același domeniu (coerență externă)?
- **Valoarea adăugată europeană** – care este valoarea suplimentară care rezultă din programul ISA², comparativ cu ceea ce se putea aștepta în mod rezonabil din partea statelor membre care acționează la nivel național, regional și/sau local?
- **Utilitate** – cum se compară acțiunile și rezultatele programului ISA², cele realizate și cele anticipate, cu nevoile cărora ar trebui să li se adreseze?
- **Durabilitate** – în ce măsură este asigurată durabilitatea financiară, tehnică și operațională a soluțiilor dezvoltate – menținute și gestionate prin programul ISA²?

6. CONSTATĂRI

Pe baza datelor colectate de la 129 de părți interesate consultate¹⁹, a cercetărilor documentare extinse și a evaluărilor experților, evaluarea intermediară confirmă faptul că ISA² are rezultate bune conform tuturor criteriilor de evaluare. Evaluarea se limitează însă la acțiuni finanțate între 2016 și 2018; prin urmare, rezultatele acțiunilor în desfășurare, precum și cele pe termen mai lung ale ISA² pot fi surprinse numai după finalizarea programului.

6.1. Relevanță

Obiectivele urmărite prin programul ISA² sunt încă oportune în ceea ce privește nevoile și problemele în continuă evoluție în domeniul interoperabilității serviciilor publice digitale, confirmând relevanța programului. Majoritatea părților interesate

¹⁸ A se vedea Instrumentul nr. 47 din Setul de instrumente al Comisiei Europene pentru o mai bună legislație.

¹⁹ Din motive de confidențialitate și protecție a datelor, echipa de evaluare a solicitat titularilor acțiunilor să îi contacteze pe utilizatorii soluțiilor lor în calitate de intermediari pentru activități de consultare. Este posibil ca această abordare în două etape să fi limitat numărul de răspunsuri primite.

consultate sunt de acord că problema obstacolelor electronice administrative și nevoile conexe identificate inițial de program sunt încă valabile. Totuși, unele dintre acestea (46 din 129) au în prezent anumite nevoi (cum ar fi o abordare mai normativă în ceea ce privește proiectarea serviciilor publice interoperabile) și probleme (inclusiv constrângeri în materie de resurse) suplimentare, pe care programul ISA² le poate soluționa doar parțial.

O nevoie suplimentară, care merită o atenție specială, este aceea de a asigura o mai bună colaborare și mai multe schimburi cu administrațiile regionale și locale pentru a spori gradul de informare al acestora privind interoperabilitatea și pentru a adopta soluțiile programului ISA² la nivel subnațional.

Creșterea gradului de informare al administrațiilor publice cu privire la interoperabilitate a fost prima dintre cele trei recomandări din evaluarea finală a programului ISA²⁰. Programul ISA² a răspuns la această solicitare prin adoptarea strategiei sale de comunicare și a planului său de angajament în 2017 și prin organizarea a 10 evenimente majore între 2016 și 2018, cu o medie de 211 participanți pe eveniment. În plus, reprezentanții programului ISA² au avut un rol activ în 60 de evenimente organizate în aceeași perioadă. Evaluarea intermediară arată că aceste eforturi au fost răsplătite, întrucât majoritatea părților interesate consultate au indicat că au un nivel ridicat de cunoștințe privind interoperabilitatea (91 din 128) și programul ISA² (81 din 128). În pofida acestui nivel general de informare, nevoia suplimentară evidențiată mai sus arată că programul ar trebui să își continue activitățile de creștere a gradului de informare, vizând administrațiile regionale și locale și, eventual, beneficiarii indirecti, precum cetățenii și întreprinderile.

6.2. Eficacitate

Rezultatele obținute până în prezent de programul ISA² sunt conforme cu obiectivele programului. Totuși, ele nu corespund încă pe deplin rezultatelor așteptate, deoarece majoritatea acțiunilor sunt încă în desfășurare, iar soluțiile sunt încă în curs de dezvoltare. Durata programului influențează, de asemenea, rata de adoptare a soluțiilor. Ca atare, acțiunile continuate din edițiile anterioare ale programului au produs soluții utilizate acum pe scară mai largă decât cele rezultate din acțiunile stabilite în cadrul programului ISA².

Există un obiectiv specific al programului ISA² în legătură cu care evaluarea a constatat că programul, ca atare, este mai puțin eficace: dezvoltarea unei guvernări electronice mai eficace, simplificate și mai ușor de utilizat la nivel național, regional și local. În acest caz, statele membre pot avea, de fapt, un impact deosebit și pot completa inițiativele la nivelul UE privind interoperabilitatea și digitalizarea.

Factorii externi pot îmbunătăți, dar pot și pune în pericol modul în care programul își atinge obiectivele și produce rezultatele scontate. Apelul la standarde și cadre comune din partea administrațiilor publice reprezintă un factor extern care contribuie la performanța programului. În schimb, complexitatea instituțională ar putea împiedica realizarea interoperabilității la nivel transfrontalier și transsectorial.

În cele din urmă, evaluarea a constatat că acțiunile ISA² sunt în mare măsură conforme cu principiile generale enumerate la articolul 4 din Decizia privind ISA²,

²⁰ Raport al Comisiei către Parlamentul European și Consiliu, Rezultatele evaluării finale a programului ISA, Bruxelles, 1.9.2016, COM(2016) 550 final.

datorită procesului programului de lucru deschis, care asigură luarea în considerare sistematică a principiilor la elaborarea programului de lucru.

6.3. Eficiență

Punerea în aplicare a programului se desfășoară conform planificării; toate acțiunile sunt fie în grafic, fie aproape de atingerea nivelului de lucru planificat. Cu toate acestea, ca urmare a caracterului eterogen al indicatorilor de performanță, nu se pot trage concluzii cu privire la eficiența globală a programului din punctul de vedere al costurilor. Pentru acele pachete ISA² în cazul cărora a fost posibilă agregarea indicatorilor de performanță pentru diferite acțiuni, costurile per utilizator final (de exemplu, întreprinderi sau cetățeni) au fost estimate ca fiind foarte mici.

Procesul de selectare a acțiunilor finanțate de ISA² este considerat relativ eficient. Costurile suportate pentru elaborarea unei propuneri sunt destul de mici, variind de la 0,07 % la 0,4 % din posibilele fonduri care ar putea fi alocate propunerii după acceptarea acesteia. Totuși, procesul de selecție ar putea fi îmbunătățit în continuare prin simplificarea programului de lucru deschis (de exemplu, prin flexibilizarea modelului) și lansarea de apeluri tematice la acțiuni, asigurându-se astfel că procesul de selecție este bazat pe obiective.

6.4. Coerență

Potrivit părților interesate consultate, acțiunile ISA² sunt caracterizate de sinergii semnificative și de suprapuneri reduse. Această coerență internă puternică este în conformitate cu a doua recomandare a evaluării finale a ISA, care a propus o abordare globală a interoperabilității în cadrul ISA².

În ceea ce privește coerența externă, programul ISA² a dat curs celei de a treia recomandări – și ultima – a evaluării finale a ISA și a stabilit o coordonare strânsă cu alte politici și inițiative ale UE. Acesta a favorizat sinergiile cu MIE, Orizont 2020 și Programul de sprijin pentru reforme structurale. Programul ISA² interacționează, de asemenea, cu inițiative precum portalul digital unic, Strategia privind piața unică digitală, Planul de acțiune al UE privind guvernarea electronică, Declarația de la Tallinn privind guvernarea electronică și planul de acțiune pentru standardizarea TIC²¹. Au fost percepute, însă, unele suprapuneri între soluții specifice din cadrul programului ISA² și MIE, care ar putea fi soluționate prin delimitarea mai bună a sferei de aplicare a fiecărei soluții.

6.5. Valoare adăugată europeană

Nivelul de coordonare asigurat prin programul ISA² este esențial pentru îmbunătățirea nivelului general de interoperabilitate între administrațiile publice europene. În plus, 91 din 109 respondenți au subliniat că programul ISA² își poate atinge obiectivele la un cost mai redus decât inițiativele naționale sau subnaționale comparabile.

Este evident că programul ISA² a contribuit la îmbunătățirea interoperabilității transfrontaliere în UE: i) el contribuie la creșterea gradului de informare cu privire la interoperabilitate în rândul statelor membre, ii) ajută la plasarea subiectului pe agendele naționale și iii) creează rețele și facilitează schimburile. Programul ISA² a contribuit, de asemenea, la promovarea politicilor comune ale UE: acesta joacă un rol central în punerea în aplicare a EIF și sprijină crearea pieței unice digitale.

²¹ A se vedea: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/rolling-plan-ict-standardisation>

6.6. Utilitate

Nivelul de satisfacție al utilizatorilor în legătură cu soluțiile ISA² tinde să fie ridicat, doar 7 din 110 părți interesate raportând „un nivel limitat de satisfacție”. Deoarece programul este în desfășurare, se preconizează creșterea gradului de adoptare a soluțiilor ISA², îmbunătățind astfel modul în care soluțiile răspund nevoilor utilizatorilor și sporind, în schimb, nivelul general de satisfacție al utilizatorilor.

6.7. Durabilitate

Durabilitatea soluțiilor ISA² a primit feedback variat de la părțile interesate consultate. În timp ce 66 din 84 de respondenți consideră că rezultatele programului ar dăinui și în lipsa finanțărilor viitoare, peste 55 din 85 de respondenți consideră că nevoia de operațiuni și costurile de întreținere necesare soluțiilor ar putea dăuna capacității soluțiilor ISA² de a obține rezultate în cazul încheierii programului.

Părțile interesate sunt de acord, însă, că ISA² joacă un rol central în îmbunătățirea peisajului de interoperabilitate din UE și că lipsa acestui program ar pune în pericol eforturile administrațiilor publice europene de a îmbunătăți interoperabilitatea și de a promova modernizarea bazată pe TIC a sectorului public din Europa.

7. RECOMANDĂRI

Evaluarea intermediară prezintă o imagine pozitivă a performanței programului ISA² până în acest moment. Totuși, aceasta identifică și domenii unde sunt posibile îmbunătățiri. Recomandările de mai jos abordează aceste aspecte ale programului, prezentând atât măsuri pe termen scurt, cât și măsuri pe termen mai lung. Măsurile pe termen scurt sunt cele care ar putea fi luate în considerare în ultimul program de lucru deschis al ISA² din 2020 și în perioada de tranziție de dinaintea instituirii noului cadru financiar multianual (CFM).²² Măsurile pe termen mai lung ar avea nevoie de mai mulți ani pentru a obține rezultate.

7.1. Acțiuni de sensibilizare dincolo de administrațiile naționale

Prin programul ISA², Comisia își va continua eforturile de sensibilizare a sectorului public european în ceea ce privește interoperabilitatea, care constituie un catalizator esențial al digitalizării, asigurând mai ales colaborarea sporită cu administrațiile regionale și locale pe parcursul acestei activități.

Pentru început, ar trebui să fie concepute activități de promovare specifice, care să sublinieze avantajele (re)utilizării soluțiilor de interoperabilitate ale ISA². Pentru a susține acest mesaj, în 2020 s-ar putea desfășura studii pentru a cuantifica impactul anumitor soluții ale ISA² asupra eficienței și productivității administrațiilor publice.

În etapa finală a programului ISA², ar trebui să se pună și mai mult accentul pe asigurarea schimbului de bune practici între administrațiile publice, mediul academic și profesioniștii interesați. Acțiunea Academiei de interoperabilitate, lansată recent în cadrul programului, ar trebui să elaboreze și materiale de formare adecvate.

Pentru a amplifica impactul măsurilor propuse mai sus, titularii de acțiuni ISA² ar trebui să mobilizeze în continuare potențiale persoane cu influență (precum cercetătorii, funcționarii publici dedicați) și să creeze o comunitate de ambasadori ai interoperabilității.

²² A se vedea: https://ec.europa.eu/commission/future-europe/eu-budget-future_ro.

Pe termen mai lung, ar trebui dezvoltate capacități consultative în legătură cu interoperabilitatea. Acestea ar ajuta părțile interesate să aleagă soluțiile adecvate de interoperabilitate care să corespundă nevoilor lor, oferind în același timp servicii de sprijin și asistență tehnică pentru punerea eficace în aplicare a soluțiilor.

7.2. De la soluțiile centrate pe utilizatori la cele orientate către utilizatori

Pentru a spori utilitatea programului, ISA² ar putea îmbunătăți calitatea soluțiilor sale existente, luând în considerare într-o mai mare măsură nevoile utilizatorilor. Această abordare ar putea prevala în cursul punerii în aplicare a ultimului program de lucru al ISA², promovând astfel principiul EIF privind centrarea pe utilizatori atât în cadrul Comisiei, cât și în statele membre.

Totuși, în anii următori, este recomandabilă trecerea de la o paradigmă centrată pe utilizatori la una orientată către utilizatori, în care utilizatorii sunt implicați în etapa de proiectare a unei soluții de interoperabilitate. Un incubator de interoperabilitate ar putea încuraja un astfel de proces de creare în colaborare, care ar permite experimentarea soluțiilor noi, orientate către utilizatori și crearea de prototipuri ale acestora într-un mediu sigur. Incubatorul ar ajuta la adoptarea tehnologiilor emergente și la schimbul de practici inovatoare între autoritățile publice pioniere.

În ceea ce privește primele două recomandări din prezentul raport, strategia digitală a Comisiei²³ dovedește că aceasta își îndeplinește promisiunile: atât interoperabilitatea, cât și centrarea pe utilizatori se numără printre principiile esențiale ale strategiei, iar EIF reprezintă unul dintre punctele sale de referință. În plus, ISA² joacă un rol consultativ în punerea în aplicare a strategiei, aflată în desfășurare, ajutând Comisia, în diverse domenii de politică, să-și modernizeze sistemele informatice existente și să dezvolte noi soluții digitale ținând cont de interoperabilitate.

7.3. Pregătirea terenului pentru o durabilitate sporită

La analizarea valorii adăugate europene și a durabilității programului ISA², evaluarea intermediară a constatat că acesta joacă un rol esențial în crearea unui peisaj de interoperabilitate uniform în sectorul public european. ISA² ajută, de asemenea, la dezvoltarea și implementarea de soluții digitale transfrontaliere și transsectoriale în rândul administrațiilor statelor membre. De asemenea, ISA² contribuie la promovarea politicilor comune, întrucât acestea se bazează foarte mult pe aceste rețele și sisteme interconectate și interoperabile.

După încheierea programului ISA², sunt esențiale păstrarea și sporirea capacității administrațiilor publice europene de a lucra împreună pentru atingerea obiectivelor reciproc avantajoase, implicând schimbul de informații și cunoștințe, care stă la baza interoperabilității în general. Pentru aceasta, este nevoie de un angajament politic puternic și de o finanțare consistentă. În ceea ce privește angajamentul politic, miniștrii responsabili cu politica de guvernare electronică din toată Europa – conform Declarației de la Tallinn privind guvernarea electronică – au confirmat că s-au angajat să construiască servicii publice centrate pe cetățeni cu un concept digital în mod implicit și să pună în practică viziunea prezentată în EIF. În ceea ce privește finanțarea viitoare pentru interoperabilitate, aceasta este prevăzută în programul

²³ Comunicare către Comisie, Strategia digitală a Comisiei Europene – O Comisie transformată digital, orientată spre utilizatori și axată pe date, Bruxelles, 21.11.2018, C(2018) 7118 final.

Europa digitală (PED)²⁴, care constituie una dintre propunerile sectoriale ale Comisiei în cadrul pachetului legislativ aferent CFM 2021-2027.

În plus, Comisia ar trebui să dea curs sinergiilor create între ISA² și alte programe ale UE pentru a promova EIF și interoperabilitatea în general și pentru a facilita reutilizarea pe scară largă a soluțiilor ISA². De asemenea, această abordare ar putea duce la o gestionare eficientă și simplificată a programului, care va sprijini punerea în aplicare viitoare a propunerii privind programul Europa digitală.

Pe lângă pregătirile pentru crearea noilor programe aferente CFM, se recomandă investigarea posibilităților de creștere a durabilității rezultatelor obținute prin soluțiile ISA² existente. Ar trebui evaluate fezabilitatea și costurile diverselor măsuri în materie de durabilitate, iar Comisia ar trebui să investească în acestea. De exemplu, Comisia ar putea lua în considerare transferarea unor soluții ISA² către comunități de tip „sursă deschisă” sau încurajarea întreprinderilor să creeze servicii având la bază soluțiile ISA² gratuite sub Licența publică a Uniunii Europene (EUPL)²⁵.

În fine, Comisia poate considera utilă evaluarea aprofundată a justificării și a impactului unui posibil instrument de interoperabilitate obligatoriu. O astfel de evaluare ar trebui să se bazeze pe constatările evaluării finale a programului ISA² și pe dovezile care trebuie colectate la evaluarea punerii în aplicare a EIF în 2021.

8. ETAPELE URMĂTOARE

În cadrul punerii în aplicare în curs a programului ISA², Comisia va acorda cea mai mare atenție constatărilor și recomandărilor de mai sus, analizându-le pentru a valida și a aborda problemele semnalate, dacă este cazul, în strânsă cooperare cu statele membre. Constatările și recomandările evaluării intermediare a programului ISA² vor fundamenta și tranziția către noile programe ale CFM.

²⁴ Propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a programului Europa digitală pentru perioada 2021-2027, Bruxelles, 6.6.2018, COM(2018) 434 final.

²⁵ A se vedea: <https://eupl.eu/>